

DZIAŁALNOŚĆ NIEREJESTROWA

wszystko co musisz wiedzieć zanim zaczniesz

Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze

styczeń 2024

W tej broszurze znajdziesz wszystkie niezbędne informacje, z którymi należy zapoznać się przed rozpoczęciem działalności nierejestrowej.

Spis treści:

1. Czym jest działalność nierejestrowa	3
2. Uwarunkowania prawne w działalności nierejestrowej	3
3. Ograniczenia przychodu w działalności nierejestrowej	3
4. Obowiązki związane z działalnością nierejestrową	3
5. Faktura i Rachunki a działalność nierejestrowa	5
6. Kasa fiskalna w działalności nierejestrowej	5
7. Podatek dochodowy w działalności nierejestrowej	6
8. Działalność nierejestrowa a składki ZUS	6
9. Działalność nierejestrowa a VAT	7
10. Działalność nierejestrowa a uprawnienia konsumentów	8
11. Jak promować działalność nierejestrową	8
12. Zalety i wady w działalności nierejestrowej	8
13. Podsumowanie	9

1. CZYM JEST DZIAŁALNOŚĆ NIEREJESTROWA?

Najprościej rzecz ujmując działalność nierejestrowa to tzw. „firma na próbę” – pozwala przetestować jak wygląda prowadzenie działalności w małej skali. Jest to możliwość świadczenia swoich usług lub sprzedaży produktów bez konieczności rejestracji firmy w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEiDG).

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE W DZIAŁALNOŚCI NIEREJESTROWEJ

Kto może prowadzić działalność nierejestrową?

Możliwość prowadzenia działalności nierejestrowej przewidziana jest jedynie dla **osób fizycznych** w tym również **osób niepełnoletnich**. Te drugie nie mogą jednak zawierać samodzielnie umów z kontrahentami oraz zaciągać zobowiązań. Wymagana jest do tego zgoda przedstawiciela ustawowego. Osoby niepełnoletnie mogą natomiast samodzielnie dysponować dochodami z działalności nierejestrowej.

Kiedy nie możemy prowadzić działalności nierejestrowej?

- Jeśli w przeciągu ostatnich 60 miesięcy prowadziliśmy działalność gospodarczą,
- Jeśli do prowadzenia naszej działalności wymagana jest koncesja, licencja lub pozwolenie.

3. OGRANICZENIA PRZYCHODU W DZIAŁALNOŚCI NIEREJESTROWEJ

Przychód nie może przekraczać 75% minimalnego wynagrodzenia za pracę. Minimalne wynagrodzenie za pracę w 2024 roku w pierwszym półroczu wynosi 4 242 zł brutto, w związku z czym limit przychodu dla działalności nierejestrowej wynosi **3 181,50 zł**. Natomiast w drugim półroczu wyniesie 4 300 zł, więc limit przychodu działalności nierejestrowej wyniesie **3 225 zł**.

4. OBOWIĄZKI ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ NIEREJESTROWEJ

Osoba prowadząca działalność nierejestrową ma przede wszystkim obowiązek prowadzenia uproszczonej ewidencji sprzedaży zawierającej sumaryczną kwotę uzyskanego przychodu należnego z danego dnia. Ewidencja taka może być prowadzona nawet w zwykłym zeszycie. Dzięki temu można łatwo sprawdzić, czy przekroczony został próg 75% wysokości minimalnego wynagrodzenia.

Przykład tabeli ewidencjonującej sprzedaż produktów lub usług

miesiąc: MARZEC 2023							
Lp.	Nazwa usługi/sprzedanego produktu	j.m.	ilość	kwota	Data sprzedaży usługi/produktu	Nr faktury/rachunku	Uwagi
1.							
2.							
3.							
SUMA:							

Osoba prowadząca działalność nierejestrową nie otrzymuje numeru REGON. Co do zasady nie ma także obowiązku uzyskania numeru NIP. Może jednak (dobrowolnie) wystąpić o nadanie NIP przy pomocy formularza NIP-7.

WAŻNE!

W niektórych przypadkach (np. w stosunku do osób będących płatnikami podatku VAT albo korzystających z kasy fiskalnej – o czym w dalszej części broszury informacyjnej) szczególne przepisy mogą przewidywać konieczność uzyskania numeru NIP. Przepisy mogą nakładać dodatkowe obowiązki, niezależne od wysokości przychodu, które należy wykonywać w pewnych branżach nawet w przypadku prowadzenia działalności nierejestrowej.

PRZYKŁAD

Osób prowadzących działalność nierejestrową dotyczy np.:

- obowiązek posiadania kasy fiskalnej w przypadku wykonywania działalności, które ze względu na przedmiot nie korzystają ze zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji,
- obowiązek spełniania odpowiednich wymogów sanitarnych w przypadku sprzedaży produktów spożywczych.

Obowiązek rejestrowania transakcji przy użyciu kasy, niezależnie od wysokości uzyskiwanego przychodu, dotyczy m.in.: usług fryzjerskich, kosmetycznych i kosmologicznych, przewozowych, związanych z mechaniką samochodową, związanych z żywnością (np. catering), kulturalnych i rozrywkowych, wskazanych szczegółowo w § 4 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących.

5. FAKTURA I RACHUNKI A DZIAŁALNOŚĆ NIEREJESTROWA

Osoba prowadząca działalność nierejestrową jest co do zasady zwolniona z obowiązku wystawiania faktury. Musi to uczynić jedynie w przypadku, gdy żądanie jej wystawienia zostało zgłoszone **w terminie 3 miesięcy od końca miesiąca, w którym dostarczono towar lub wykonano usługę**, otrzymano całość lub część zapłaty. Jednak nawet w tym przypadku będzie mogła to być faktura uproszczona, która zawiera jedynie:

- datę wystawienia,
- numer kolejny,
- imiona i nazwiska lub nazwy podatnika i nabywcy towarów lub usług oraz ich adresy,
- nazwę (rodzaj) towaru lub usługi,
- miarę i ilość (liczbę) dostarczonych towarów lub zakres wykonanych usług,
- cenę jednostkową towaru lub usługi,
- kwotę należności ogółem.

Na żądanie drugiej strony transakcji, osoba prowadząca działalność nierejestrową wystawia rachunek, o ile żądanie takie zostanie zgłoszone przed upływem 3 miesięcy od dnia wydania towaru lub wykonania usługi.

PRZYKŁAD

3 grudnia 2018 r. Tomasz Nowak, prowadzący działalność nierejestrową, sprzedał Annie Kowalik sprzęt kuchenny za sumę 150 zł. 20 grudnia 2018 r. jego kontrahentka poprosiła go o wystawienie faktury. Pan Tomasz powinien spełnić to żądanie, ale wystarczy, że wystawi fakturę uproszczoną.

6. KASA FISKALNA W DZIAŁALNOŚCI NIEREJESTROWEJ

Działalność nierejestrowa co do zasady jest zwolniona z konieczności rejestrowania wydatków przy użyciu kasy fiskalnej. Pewne branże są jednak wyłączone z tego zwolnienia i wówczas istnieje obowiązek posiadania kasy fiskalnej niezależnie od wysokości otrzymanego przychodu. Branże, o których mowa to m. in.:

- Usługi fryzjerskie, kosmetyczne i kosmetologiczne,
- Przewozowych, związanych z mechaniką samochodową,
- Związanych z wyżywieniem (np. catering),
- Kulturalnych i rozrywkowych,

i innych wskazanych szczegółowo w §4 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów w sprawie zwolnień z obowiązku prowadzenia ewidencji przy zastosowaniu kas rejestrujących. (pełen wykaz branż w załączniku nr 1 do niniejszej broszury informacyjnej).

7. PODATEK DOCHODOWY W DZIAŁALNOŚCI NIEREJESTROWEJ

Prowadzenie tzw. działalności nierejestrowej nie zwalnia z obowiązku odprowadzania podatku dochodowego z tytułu osiągniętych dochodów, przychody z tego tytułu nie są bowiem zwolnione od podatku. Niemniej jednak w związku z tym, iż działalność nierejestrowa nie jest działalnością gospodarczą, osoba ją prowadząca nie odprowadza okresowych (miesięcznych lub kwartalnych) zaliczek na podatek dochodowy.

Osiągnięte przychody oraz poniesione koszty uzyskania przychodów z tytułu prowadzenia działalności nierejestrowej podatnik wykazuje w zeznaniu rocznym PIT-36 w części E. DOCHODY / STRATY ZE ŹRÓDEŁ PRZYCHODÓW (odpowiednio w części dla podatnik lub małżonka - w zależności od tego, jako kto się występuje w zeznaniu rocznym), wiersz 9: "Działalność nierejestrowa, określona w art. 20 ust. 1ba ustawy".

WAŻNE!

Koszty uzyskania przychodów związane z prowadzeniem działalności nierejestrowej (np. zakup surowców do wytworzenia sprzedawanego produktu, zakup narzędzi do wykonywania usług) należy odpowiednio dokumentować oraz przechowywać dla celów dowodowych związanych z ustaleniem dochodu.

Do ustalenia podatku należnego z tytułu PIT istotna jest kwota dochodu, czyli różnicy między osiągniętymi przychodami i poniesionymi kosztami uzyskania przychodów.

8. DZIAŁALNOŚĆ NIEREJESTROWA A SKŁADKI ZUS

Osoba prowadząca działalność nierejestrową nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej, tj. konieczności odprowadzania zryczałtowanych składek na ZUS. „Konstytucja Biznesu” nie wprowadziła zmian w przepisach ubezpieczeniowych co do osób, które nie wykonują działalności gospodarczej (działalność nierejestrowa nie jest za taką uznawana).

WAŻNE!

Zgodnie z zasadami ogólnymi, wykonywanie pracy na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, może stanowić samoistny i odrębny tytuł do ubezpieczeń.

PRZYKŁAD

Marta Zielińska, prowadząc działalność nierejestrową, sprzedaje wykonywane własnoręcznie figurki i ozdoby. Ponieważ Pani Marta nie świadczy pracy i nie podlega ubezpieczeniom z tytułu działalności pozarolniczej – nie ma obowiązku opłacania składek społecznych ani zdrowotnych w związku ze swoją działalnością.

Paweł Szeląg w ramach działalności nierejestrowej dorywczo sprząta pomieszczenia magazynowe firmy ABC sp. z o.o. Ponieważ jego działalność polega na świadczeniu usług, jest oskładkowana według zasad ogólnych, czyli tak jak w przypadku innych osób nieprowadzących działalności gospodarczej, a świadczących pracę w rozumieniu ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Szczegółowych informacji w zakresie podlegania pod ubezpieczenia z tytułu posiadania statusu zleceniobiorcy udziela Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

9. DZIAŁALNOŚĆ NIEREJESTROWA A VAT

Osoba prowadząca działalność nierejestrową co do zasady jest zwolniona od podatku VAT na podstawie art. 113 ust. 1 lub 9 ustawy o podatku od towarów i usług.

WAŻNE!

Nie dotyczy to niektórych rodzajów działalności – w przypadku których status podatnika VAT nie zależy od wartości sprzedaży. Osoby prowadzące taką działalność pozostają płatnikami podatku VAT, z wszelkimi wynikającymi z tego konsekwencjami (np. obowiązek uzyskania numeru NIP oraz prowadzenia rejestru sprzedaży i zakupów).

PRZYKŁAD

Zgodnie z art. 113 ust. 13 ustawy o podatku od towarów i usług, opodatkowane VAT – niezależnie od wartości sprzedaży – są m.in. usługi prawnicze oraz usługi doradztwa, a także dostawa wyrobów z metali szlachetnych, towarów opodatkowanych akcyzą, środków transportu czy budynków.

10. DZIAŁALNOŚĆ NIEREJESTROWA A UPRAWNIENIA KONSUMENTÓW

Działalność nierejestrowa umożliwia postawienie pierwszych kroków w biznesie lub dorywczą aktywność w ramach drobnej działalności, **nieobciążonej nadmiernymi formalnościami, kosztami i obowiązkami administracyjnymi**, tj. w stosunku do urzędów i organów państwowych. Wprowadzenie ułatwień o charakterze administracyjnym i fiskalnym nie może jednak wiązać się z pogorszeniem sytuacji konsumentów, zwłaszcza, że większość przepisów z zakresu ochrony konsumenckiej stanowi wdrożenie do polskiego systemu prawnego przepisów unijnych dyrektyw.

PRZYKŁAD

12 listopada 2018 r. Joanna Nowak, prowadząca działalność nierejestrową, sprzedała przez Internet konsumentce – Marii Kowalskiej własnoręcznie wykonaną rzeźbę.

Pani Joanna ma obowiązek poinformować o możliwości odstąpienia przez kupującą od umowy w terminie 14 dni. Pani Maria może w tym terminie odstąpić od zawartej umowy bez podawania przyczyny.

11. JAK PROMOWAĆ DZIAŁALNOŚĆ NIEREJESTROWĄ

Działalność nierejestrowa jest regulowaną przez prawo formą sprzedaży usług lub produktów. W związku z powyższym promocja wszelkich działań w ramach działalności nierejestrowej jest możliwa dokładnie w takim samym zakresie jak w przypadku działalności gospodarczej. Tak więc do reklamowania naszych usług/produktów możemy posłużyć się wszelkimi narzędziami takimi jak m.in.: strona internetowa, reklamy w mediach społecznościowych czy ulotki.

12. ZALETY I WADY DZIAŁALNOŚCI NIEREJESTROWEJ

Reasumując, działalność nierejestrowa to wiele zalet, wśród których można wymienić przede wszystkim brak konieczności:

- zgłaszania działalności w CEIDG, urzędzie skarbowym czy GUS,
- opłacania okresowych zaliczek na podatek dochodowy,
- prowadzenia księgowości (osoba prowadząca działalność nierejestrowaną prowadzi uproszczoną ewidencję sprzedaży),
- opłacania składek ZUS oraz składania deklaracji ZUS.

Należy jednak zwrócić uwagę na wady, jakie posiada działalność nierejestrowa:

- limit przychodów uzyskanych w danym miesiącu,
- brak możliwości prowadzenia spółki cywilnej w ramach działalności rejestrowanej,

- brak możliwości wykonywania działalności, która wymaga koncesji, licencji czy pozwoleń,
- brak możliwości rozwoju obszaru działania działalności z uwagi na limit przychodu.

13. PODSUMOWANIE

Prowadząc działalność nierejestrową:

NIE MUSISZ	MUSISZ
Składać wniosku o wpis do CEiDG	Prowadzić uproszczoną ewidencję sprzedaży, czyli spisywać kwoty przychodu uzyskanego w danym dniu
Uzyskiwać nr NIP i REGON (uwaga zobacz punkt	Rozliczać przychody z działalności nierejestrowej (po odliczeniu kosztów) w zeznaniu rocznym PIT-36, według skali podatkowej
Płacić składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne ani składki zdrowotnej z tytułu działalności pozarolniczej	Wystawiać na żądanie drugiej strony rachunek albo fakturę, ewentualnie fakturę uproszczoną
Odprowadzać zaliczek na PIT ani rozliczać go miesięcznie albo kwartalnie	Respektować uprawnienia konsumenckie w relacjach ze swoimi klientami
Płacić podatku VAT – obejmuje Cię zwolnienie podmiotowe (uwaga! zobacz pkt 9 broszury)	
Prowadzić skomplikowanej rachunkowości	

Załącznik nr 1 do broszury informacyjnej „Działalność nierejestrowa”

Rodzaje działalności, które nie są zwolnione z podatku VAT w ramach działalności nierejestrowej (zgodnie z art. 113, ust. 13 ustawy o podatku od towarów i usług).

Art. 113. [Zwolnienia podmiotowe]

ust. 13.

Zwolnień, o których mowa w ust. 1 i 9, nie stosuje się do podatników:

1)

dokonujących dostaw:

a)

towarów wymienionych w załączniku nr 12 do ustawy,

b)

towarów opodatkowanych podatkiem akcyzowym, w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym, z wyjątkiem:

–

energii elektrycznej (CN 2716 00 00),

–

wyrobów tytoniowych,

–

samochodów osobowych, innych niż wymienione w lit. e, zaliczanych przez podatnika, na podstawie przepisów o podatku dochodowym, do środków trwałych podlegających amortyzacji,

c)

budynków, budowli lub ich części, w przypadkach, o których mowa w art. 43 ust. 1 pkt 10 lit. a i b,

d)

terenów budowlanych,

e)

nowych środków transportu,

f)

następujących towarów, w związku z zawarciem umowy w ramach zorganizowanego systemu zawierania umów na odległość, bez jednoczesnej fizycznej obecności stron, z wyłącznym wykorzystaniem jednego lub większej liczby środków porozumiewania się na odległość do chwili zawarcia umowy włącznie:

–

preparatów kosmetycznych i toaletowych (PKWiU 20.42.1),

–

komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych (PKWiU 26),

–

urządzeń elektrycznych (PKWiU 27),

–

maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowanych (PKWiU 28),

- g)
hurtowych i detalicznych części i akcesoriów do:
 - pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (PKWiU 45.3),
 - motocykli (PKWiU ex 45.4);
- 2)
świadczących usługi:
 - a)
prawnicze,
 - b)
w zakresie doradztwa, z wyjątkiem doradztwa rolniczego związanego z uprawą i hodowlą roślin oraz chowem i hodowlą zwierząt, a także związanego ze sporządzaniem planu zagospodarowania i modernizacji gospodarstwa rolnego,
 - c)
jubilerskie,
 - d)
ściągnięcia długów, w tym factoringu;
- 3)
nieposiadających siedziby działalności gospodarczej na terytorium kraju.